

ІНФОРМАТИВНІ ВІСТІ

У К Р А Ї Н А В С У Ч А С Н І Й В І Й Н І .

Дня 26. травня ц.р. передбачувалося на цьому місці поширення згл. вирішення сучасної війни на Сході Європи. Передбачення спіралося в своїй основі наповказанні, що :

1. Держави "оси" стоять перед дилемою : жити й експандувати або нидіти,
2. Навіть на випадок їх перемоги на заході - їх експанзія туди неможлива,
3. Зате відносна нескристалізованість Сходу Європи з одного боку, а розгін Комінтерну з другого боку, можуть бути спонуком до зудару на Сході Європи, себто на Україні в першу чергу.

У висновках передбачувалася нагода до відновлення української державности, але під умовою "відстояти" її в тому зударі. Відстояти, так виходило, між пазурами Москви, а голодом "оси". Для того треба створити українську революційну силу.

Про це останнє немає сумніву. Сила на кожний випадок придалася б, без неї взагалі трудно вата дискутувати. Але щодо передбаченої кон'юнктури, то в ній переочена роля західних держав. А вони будуть впливати і на хід зудару й "порядкування" на Сході Європи також. Що більше : немає сумніву, що побіч української національної революції й інших справді здорових революційних сил в Європі й Азії - в першу чергу зрив націо-нал-соціалістичної Німеччини спричинив зрушення "ладу", встановленого після світової війни 1914 -18 рр., наскільки це вже досі стало фактом і має конструктивні дані довершитися в найближньому майбутньому. Також передбачений зудар Німеччини /й Італії/ з Москвою є вихідною в нашій дискусії. Та один погляд на цілість нашої проблематики, так би сказати - з геополітичних міркувань про цілу нашу планету треба конечно для української політичної думки ствердити, що українська державність не вміщається виключно між ті дві сили, якими є Комінтерн і Антиккомінтерн. Чейже в укладі сил у світі, що буде формуватися після сучасної війни, будуть брати участь також західні держави, Велика Британія і Франція - хочби інерцією свого існування будуть посередно впливати на поведінку свого нинішнього противника. Ці питання майбутнього є актуальні вже сьогодні, оскільки сьогоднішня війна ведеться не лише за сирівці і впливи, але і на-сам-перед за новий уклад сил у світі, при чому стоїть не тільки для "голодних" великодержав, але і для українського народу, питання : бути чи не бути.

Можливість для Німеччини дістати т.зв. вільну руку на Сході Європи є основана в тому, що цим разом Європа як цілість /якщо так вільно сказати/ буде настільки реалістична, що зуміє зберегти себе від висліду війни /бо від самої війни, як бачимо і переживаємо, зберегти себе не зуміла/, в якій не було би переможців, ба! що більше, вислідом якої побіч знищеної Європи залишилася б експандуюча Азія : Комінтерну, що "зсовітизував би" Індії й Ніппон, що вміть залляв би своїми 100 міліонами населення спадок по європейських великодержавках в Азії і Філіпіни на додаток. Ця Європа на спілку з Америкою зуміє хіба у властивому моменті погодитися, як годиться коштом третього - ССРСР у першу чергу. В проивному випадкові стояли б ми перед затажною війною, де все лежало б у дослівному розумінні "на вістрі меча" : розрушення і повалення

версальської системи до релти, або її відбудова в такій чи іншій формі. А в ній не було місця на українську державу. І немає на будуче, принайменше у визвольний період української держави мабуть ніхт не може мати.

Годі передбачити всі можливості, годі в сьогоднішньому темні події накреслити хочби їх можливу чергу поперше тому, що "ніхто не знає, що Хмель думає", подруге тому, що всі Хмелі стрічаються развраз із такими невідомими величинами, от них же перва в українська революція. Але що сучасний змаг посередно чи безпосередно охопить цілий світ, то певно, зокрема саме видвиження української державности заторкне своїм засягом і дальшим відділюванням не лише тих, "чиїм копитом" вона повстане /в першу чергу ССРСР/, не лише тих, "в чий користь" /себто переможних над ССРСР держав "оси" й ебент дальших соваників/, але також тих західних великодержав, що тільки при невизнанні України могли творити гребль німецькій експансії на Схід з білої, червоної чи зеленої Росії і що тільки коштом України для тої самої цілі творили у Версаї велику Пельку і Малу Антанту.

Коли говоримо про можливі відношення посторонніх сил до української державности, нехай буде вільно нам на хвили залишити на боці українському підметність. Автім у визвольний період вона не буде мабуть значніша від тих держав, що здаються на наших очах по 18 днях війни і тих великодержав, що подаяться у відступ у тої сам час. Що вона конечна для кождої кониunktur - нема двох думок.

У двобой бльоків /держав "оси" проти західних держав/ ССРСР стоїть досі як "той третій" з того становища і зі своїх "ідейних" причин е в його інтересі якнайосновніше взаїмне виснаження обох бльоків, але його позиції були б найсилльніші при поразці Німеччини. /Можна сумніватися, чи в цьому останньому випадкові, українське визволення прийшлося б найлегше/. З названих двох причин і їх розвою тенденцій ССРСР так би сказати по суті своєї кониunktur належить до співносіїв версальської системи.

І так коли б і поминути геополітичні міркування на тлі конфлікту німецької експансії на Схід зі сферов впливів ув Азії - Великої Британії, то годі в сучасній війні не признати першого значіння рішенню бой, зверненого проти перших і наймогутніших двигунів версальської системи - західних держав. ССРСР вже тільки приложиться ....

Де останне приспінити і вибороти максимум користи для українського визволення й української державности - з завданням української національної революції. Виключність і чистота українського інтересу залежить від політичної зрілості носіїв української революції і - відношення сил.

П И Т А Н Н Я

Р Е В О Л Ю Ц І Й Н О Г О П Е Р Е В І Х О В А Н Н Я М А С.

Є в нас одиниці, які гадають, що большевизм так основно змінив обличчя українського народу, що треба буде через довгий час "перевиховувати" його, доки він стане спосібний боротись за свою державність. А що події світово-політичного значіння на європейському та азійському континенті х ідуть одна за другою не дожидаючи аж український народ "перевиховується" то таким, за перепрошенням, революціонерам чи борцям за волю українського народу видається, що найкраше буде, як українська справа потягнеться у звесті цих великих подій. А все тут у тіні великих пророкторів можна буде "перевиховати" український народ у ідеалістичному світогляді і т.д. Ці "політики" забувають одно, а іменно те, що боротьба українського народу не боротьба за повну його політичну суверенність та рівночасно за основу перебудову відношення політичних сил на території московської імперії, а ніколи за якийсь філософський шаблон суевільно чи політично устроєвий. Во не не в боротьба яківсь секти

223

дервішів за її догми, що відносяться до позагробового життя позбавленого тіла, а боротьба народу за його життя тут на землі, в оточенні інших рас, інших народів. Річ ясна, що хто не пам'ятає тої істини, в ніякому випадкові не може дати правильної розв'язки революційного перевиховання українського народу. Бо і як же його можна перевиховати, коли його не вміється ввести у боротьбу, коли йому не вміється в тракті самої боротьби вказати правильну дорогу до цілі? А знова друге питання, як можна його втягнути до організованої боротьби кидаючи йому незрозумілі гасла, що того в даний мент його політичного вироблення не всілякі потягнути до боротьби, доки сама боротьба не навчить його їх розуміти.

Для нас зараз найважливішим питанням є питання втягнення українського народу до боротьби за його політичну суверенність таким як він є тепер, а не справа його попереднього "перевиховання". Бо ми знаємо, що однією школою, в якій може перевиховатись нарід є боротьба, але боротьба ведена розумно, боротьба, що веде від поразки до поразки за політичні цілі народу.

Політичне життя народу не є щось окреме від того всего, що називаємо культурою, суспільним чи економічним життям народу. Навпаки, це все невідемні засоби одного і тогож, що називаємо політичним життям народу. На кожному кроці находимо на наших землях невдоволення з існуючого стану. Правда - на різних площинах національного життя це невдоволення може бути різне. Приміром основна маса нашого народу може в дану хвилину відчувати більше економічний утиск Москви, чим якийсь інший, хочби навіть культурний. Але це зовсім не значить, що ми мусимо всіма силами змушувати масу розпочати боротьбу на відтинку культурному, а не такому грубо матеріальному як економічний. І доки не "перевиховано" нарід в відчуженні культурного утиску сидіти з заложеними руками і баламкати ногами! Навпаки розум каже нам саме на економічному відтинку життя нашого народу розпочати революційну мобілізацію мас, річ ясна включаючись у всі інші фронти нашої революції, як культура, політика.

Бо як тоді, коли наш нарід добуде собі повну політичну суверенність, економічне його життя служитиме вповні його політичним цілям у світі, так і тепер революційні гасла, що мобілізують маси до боротьби на економічному відтинку служать виключно політичним цілям нашої революції. А політична ціль нашої революції ясна - суверенність українського народу через розвал московської імперії. Це є ціль. Але ціль така, яка може бути здійснена тільки тоді, коли ми зуміємо основні маси українського народу вивести до боротьби і доцільно ними керувати. В час боротьби в міру того, як організований революційний змаг буде рости в силу, тоді і найбільш "темному" буде робитись ясно, що з якого відтинку фронту національного життя ми не вийшли б все одно мусимо опинитись в осередку. А цим осередком є тільки політична суверенність нашого народу.

Є це одинокий спосіб в теперішніх умовах політичного існування нашого народу, як перевиховати основні його маси і підготувати їх до революційного зриву. Завтра, коли в нас буде держава, ми матимем до того всі потрібні засоби, які мають державні народи. І щойно тоді, буде можливим всебічне очищення нашої землі від чужинецьких налетів. Сьогодні треба революційну боротьбу органічно нав'язувати до тих точок зачіпу, що мають найбільше даних двинути українські маси до розхитання й валення ССР.

ПОЛОЖЕННЯ В ЗАХІДНІЙ БІЛОРУСІ.

Передруковуємо записку, яку для нашої редакції зладив один білоруський учитель, біженець з Білорусі, що саме перед кількома днями був змушений покинути рідні сторони.

До 17. вересня м.р. Західня Білорусь знаходилася під окупацією Польщі. Гнет, терор, важке життя білорусів - оце все зміла прекрасно використати комуністична пропаганда. І можна певно сказати, що 90 % наших сіл були поголовно під впливами комуністів. Скомунізовані селяне Західньої Білорусі шдали на большевиків, як на краще завтра. Тому червону армію прийшла сюди з кличем: "Несем свободу Західній Білорусі" наші селяне, робітники та молодь витали з радисть. Але скоро наш нарід пізнав ту "свободу", яку московські окупанти нам її несли. Показалася вона вже в кілька днів, коли білоруська інтелігенція пішла в тюрму, а владу в свої руки взяли жиди. В Білорусі відкрито скрізь народні школи, але в тих школах в 98 % учителями є жиди і поляки, які не знають білоруської мови і вчать як хто хоче /по польськи, російськи/. По всіх урядах сидять жиди або давніші польські урядники. У місяці лютім, коли большевики скінчили вивозити в глибину ССРСР польських коло-ністів, взялися до білоруських селян. Хто працював і має якусь поле, той - "кулак". І сотні білоруських селян вже вивезли московські кати на Сибір. Аж тепер білоруський нарід має відкриті очі. Нема ні одного білорусина, що не знав би про це, що москалі прийшли нас не освободити, а взяти у нову неволю. Великі перемирини переживає наш нарід. Одночасно маємо певні вістки зі східньої Білорусі, що там білоруський нарід не згинув, але ще більше загартувався і здібний жити самостійним життям та лише чекає відповідного моменту. Наш нарід входить у фазу, якої вже давно не було в нашій розмові, в якій кожний білорусин знає, що боротися за свою національну державу, це найважливіший його обов'язок.

В.Ж.

ПОЛЬСЬКІ ПІДПОЛЬНІ ГАЗЕТИ

І Т.ЗВ. "ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД" ПРО УКРАЇНЦІВ.

Серед поляків кольпартується дві підпольні газетки: "Польска зме" /друкована за границею/ та "Шанел". В першій газетці інформації для поляків про українців. Зміст тих інформацій переповідаємо без своїх заміток: Українці, що живуть під Росією терплять так само як і поляки. В спільній ведолі знайшли спільну мову та сьогодні разом боряться проти спільного ворога. Але це, що виробляють українці на теренах зайнятих німцями, кличе до неба о пімсту. Тут українці заняли всі найкращі посади, слухать в гестапо, мають свої військові відділи, мордують невинних поляків, на кознім кроці переслідують та нищать все, що польське. І тут мусимо трактувати як своїх ворогів, з якими треба воявати всіми засобами. Деякі польські круги розповсвіднюють серед українців вістку, немовбито т.зв. польський уряд у Франції погодився на майбутнє "автономію" Зах. України, згл. навіть зрікся претенсій до укр. земель. Це не відповідає правді. Противно т.зв. польський уряд через радіо подав заяву, що стоїть на становищі, що Польща повинна існувати "від моря до моря". При тій заяву ген. Галлера і американських поляків, що майбутня Польща повинна бути федераційною державою називає "приватним поглядом одної групи", якого "уряд" не поділяє, не лише тому, що не видить найменшої причини скорочувати польських прав до кресів, але і тому, що життя показує сумнівну вартість всяких федерацій.

НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ.

Газети багато пишуть про найбільшу подію з минулого тижня, про здачу Бельгії. Німецькі газети твердять, що король Альберт, свій вчинок, гідний державного мушкетера, виконав тоді, коли переконався, що поміч Франції є безнадійна. Бельгійська армія, що здалася, числить 450.000 жовнів. Французькі газети здачу бельгійського короля називають зрадою. При тім подають, що цілий бельгійський уряд не солідаризується з королем та перебуває у Франції, де організується нова бельгійська армія. Бельгійський прем'єр через радіо взивав бельгійський народ не кидати зброї, але далше боротися. Несподівана зрада бельгійського короля викликала у Франції та Англії як найгірше врадіння. - Московська "Красная Звезда" в своїх цікавих оцінках подає одну з причин великих успіхів Німеччини. Франція під оглядом числа танків не уступає зовсім Німеччині. Але німці будували танки і організували змоторизовані відділи так, щоб вони могли самостійно розвивати боеву акцію. Вони виробили для своїх змоторизованих відділів спеціальну стратегію і саме ці відділи зробили блискучий пролам. Тимчасом французи поступили по старих зразках: змоторизовані відділи організували для помочі акціям інших частин війська, а не для самостійних боєвих акцій змоторизованих частин. І тому тепер, коли вони навіть сьогодні переорганізували свої відділи /танкові частини/, то сталося це за пізно. - У зв'язку з капітуляцією Бельгії, англійські газети подають, що уряд Англії поробив засоби, щоб забезпечити собі всі доставки з бельгійського Конго. На практиці, означає це окупацію Конго англійцями.

КОЛИ ІТАЛІЯ ПРИСТУПИТЬ ДО ВІЙНИ?

Мадярські газети подають, що в половині червня Італія приступить до війни. Одночасно з Італією мала б приступити до війни Іспанія.

З Нью-Йорку звідомляє московське радіо, що там сподіються, що Італія приступить до війни ненадійно, без жадного виповідження. Рузвельт має звернутися до Мусоліні ще раз з намовами не приступати до війни.

З Лондону подали, що Англія може підписати з Італією новий торговельний союз лише тоді, коли Італія зобов'язеться не перепродувати доставлених товарів Німеччині. Італія мала на це погодитися.

Мусоліні відбув важну нараду з італійськими генералами.

З Нью-Йорку повідомляють, що границя між Італією а Францією і Швейцарією замкнена.

"Юнайтід Пресс" з Нью-Йорку подає 28.V. що Мусоліні кільком достойникам мав заявити, що приступлення Італії до війни неминуче. Ця сама агенція твердить, що Італія приступить до війни в перших днях червня. Італійський уряд не робить у Римі жадних воєнних приготувань, бо хоче проголосити Рим відкритим містом, щоб заховати всі пам'ятки.

З Нью-Йорку звідомляють, що дня 4. червня відбудеться важне засідання італійського уряду.

Італійська влада впровадила обов'язок затемнювання на острові Мальта.

ГІБРАЛЬТАР ДЛЯ ІСПАНІЇ.

В Іспанії відбуваються протианглійські маніфестації. Маніфестації відбуваються під кличем: Гібральтар для Іспанії!. Звідомляють про концентрацію еспанських військ над границями Гібральтару.

НАПРУЖЕННЯ МІЖ ІТАЛІЄЮ ТА ТУРЕЧЧИНОЮ.

З Москви подають, що між Італією а Туреччиною останньо загострилися відносини. Торговельні переговори перервано. Торгівля поміж обома державами хдержана. Італійські кораблі покинули всі турецькі порти. Одно-

часно в Туреччині відбувається поіменне покликання резервістів до війська. Греція дальше переводить мобілізацію своїх військ. Назагал оцінюють це як блискавку перед новими подіями на Балканах.

НАТИСК МОСКВИ

НА ПРИБАЛТИЙСЬКІ ДЕРЖАВИ КОРАЗ БІЛЬШИЙ.

У зв'язку з подіями на Заході відчувається дораз більший натиск Москви на прибалтійські держави. Цей натиск на Лотву та Естонію дотепер був багато більший як на Литву^ж мабуть з огляду на сусідство Литви з Німеччиною. В Естонії були навіть випадки, що урядники НКВД без порозуміння з естонською поліцією арештували естонських громадян та вивезли в Москву. Москва планує в першій мірі повести пропагандивну акцію, зв'язати ті держави "культурно", а опісля у відповідній менті зліквідувати всі ознаки їхньої незалежності. В тій цілі всі радіостанції тих країн дістали грамофонні кружки з совітськими піснями та маршами, /деякі в мовах тих народів/. Позатим кінотеатра грають совітські фільми, а в столицях відбуваються раз у раз різні вистави. В березні підчас одної з совітських вистав у Ковні мав місце такий інцидент: один студент в книзі побажань і завваг записав: "де дані про Соловки, концлягери?" Студента арештувала литовська поліція. Взагалі настрої серед литовської та естонської молоді сильно протикомуністичні. Совітські гарнізони, що стоять в тих державах ізольовані від суспільства, окрім гарнізонів в деяких місцях Естонії /остров Даго/ де червона армія господарить як в дома. Націоналістична пропаганда не має жодного успіху в прибалтійських державах, однак постійний натиск Москви викликає пригноблені настрої. Серед молоді головне в Литві та Естонії величезний зріст націоналістичних організацій.

ж Саме в останній хвилині довідуємося, що Москва таки придумала спосіб, щоб взятися також і до Литви. /Повища заява Молотова:/

ЗАЯВА МОЛОТОВА ЛИТОВСЬКОМУ УРЯДОВІ.

Дня 25. травня д.р. комісар заграничних справ ССРСР Молотов вручив литовському урядові таку заяву: на терені литовської держави доходить останньо до насильств литовських органів над совітськими жовнірами, що належать до гарнізонів стаціонованих на Литві. І так дня 18.V. д.р. пропав червоноармієць Шмагданец. 26 травня він повернувся і заявив, що 18.V. невідомі йому мужини його схопили та завезли до якоїсь камениці, де тримали без води і їди через 7 днів. Підчас переслухань питали його про стан та озброєння танкової бригади. Опісля його вивезли в місто та випустили. Дня 24.V. пропав червоноармієць Петров і повернувся 27. Він заявив, що 24. напало на нього 6 людей, вихали його в мішок, завезли до якоїсь камениці та вкинули до пивниці. Підчас переслухів питали про стан танкових бригад. Крім того в травні пропав молодий офіцер Бутаев. Інтерпелювана литовська влада відповіла, що 12.V. Бутаєва хотіла придерзати у Вильні поліція і він тоді поповнив самоубийство. Однак, що до місця рани вбитого, є суперечности між відповіддю литовської влади а дійсним станом. Були ще два подібні випадки.

У зв'язку з тими випадками, в яких брали участь литовські органи /на це має докази/ уряд ССРСР заявляє, що це є провокації Литви, що можуть мати далекойдучі консеквенції. Уряд ССРСР думає, що литовський уряд положить кінець існуванню таких випадків та піде назустріч тому

225

домаганню ССРСР.

Ця заява лише серед наївних може викливати підозріння, що литовська розвідка справді така примітивна і дурна. Все це московська провокація, але яка має певну ціль !

В І С Т І З Ф І Н Л Я Н Д І Ї.

Фінляндське евакуаційне бюро подало до відома, що з відступлених до ССРСР земель евакувало до Фінляндії 400.000 населення. - В останніх часах слідний великий натиск Москви на фінляндський уряд ; ССРСР домагається заключення корисного торговельного союзу: Фінляндія при пропонуванім договорі погіршила б свої внутрішні відносини, тому ставить спротив. Советська преса подає, що в 1913 р. торговельний оборот Фінляндії з Росією виносив 233 мільйони рублів, в 1924р. 81 міл: а в 1938 р. лише 3 міл. рублів. Москві йде про доставки дерева, паперу, машин, та фабричних виробів, в заміну за що пропонує Фінляндії нафту, бензину, залізо, сіль та інше. В тій справі прибула до Москви 27.V. вже шоста торговельна місія з Фінляндії. Як бачимо, тяжко зговоритися їй з Москвою. - На всякий випадок у Фінляндії зорганізовано збірку золотих перстенів, що дала у висліді пів тони золота, яке зумиткується на закуп нових мисливських літаків.

П Е Р Е С Т О Р О Г И Т О В А Р И Ш К И Б Р О В Н.

В Лондоні відбулася минулого тижня нарада проф-союзів, на якій виступила з промовою комуністка Бровн. Вона між іншими говорила : воєнчі держави потребують маси людей на фронт, щоб з них зробити гори трупів. Я перестерігаю робітників, що Черчіль, Чемберлен та інші це люди, що ніколи не причиняться до побіди соціалізму. Робітники мусять самі взяти в свої руки владу в Англії і тоді лише врятують англійських робітників перед винищенням. - Швайцарські газети подають, що у Франції помічена міцна пропаганда комуністів, які всі невдачі на фронті використовують в акції проти уряду Рено.

С П Р О Б А З А М А Х У Н А Т Р О Ц Ь К О Г О.

Як подає "Юнайтед Пресс" з Мексико в ночі 25.V. обстріляно зі скоростріла віллу, що в ній живе Троцький з жінкою. Замаховці невідомі.

*****

З П Р Е С И.

Ч И Р Е Л І Г І Ї Н І П О Ч У В А Н Н Я Н А С У З

У Ж Е З Н И Щ Е Н О ?

В совітській пресі стрічаємо постійні заклики за "кращу постановку антирелігійної роботи безбожників" за "покінчення з байдужістю й занедбуванням антирелігійної роботи" в школі, в комсомолі, університеті і т.д. Все це очевидно має певне своє підложка в тому, що релігійні почування за повних 20 - кілька літ совітської влади не зникли. Врешті коли й стрічається постійні підчеркування, що профспілкові організації і інші, ставляться до тої антирелігійної роботи байдуже, що "відпущені на антирелігійну пропаганду кошти не використовуються", що навіть районні деякі газети, як прим. "Комуністичний Шлях" з Гово-Басану, "Стадінський Шлях" з Бобровиці майже нічого не пишуть на антирелі-

рйні теми, то це хіба може бути доказом діяння певних елементів в напрямі протипному побазанню советської влади.

"Безбожник" з 3.III, 1940. дає нам змогу до деякої міри зорієнтуватися у відносинах прим. в Чернігівщині. Він пише м.ін. таке: "В Бобровицькому районі активно діють церковні мракобіси, які намагаються посилити свій вплив на найбільш несвідому частину населення, щоб завдати шкоди народньому господарству."

В середині 1939р. в Бобровицькому районі була пушена провокаційна чутка, ніби в клубі села Ярославки/перебудованого з церкви/ кознього ранку чути ридання Богородиці. При перевірці виявилось, що це провокація сфабрикувала монашка Шмарчук для того, щоб залякати людей і відптовхнути їх від клубу.

В селі Браниці раз-ураз з'являються бродячі попи, які справляють в селянських хатах різні обряди. Ці попи ніде не зареєстровані, ніяких податків не сплачують.

В ряді сіл /в Пєстрівні, Марківні/ підчас релігійних свят були випадки, коли окремі колгоспники не виходили на роботу, влаштовували п'янки, тощо. В селі Свідовець деякі молоді хлопці і навіть учні ходили колядувати..."

А на іншому місці подає вістку про те, що у Києві викрито "контрреволюційний підпольний монастир", за який стрінув справедливий вирок адінського суду по до заправил цієї мракобісницької зграї"...

У зв'язку з тими і подібними явищами життя в ССРСР, а зокрема в Україні, посилено усвідомлюється антирелігійну роботу згідно із постановами, що заваля на другому зїзді "Спільни воїнських безбожників України" в Києві, 22.січня 1940. На маргінесі того зїзду писав "Шлях до знання" з 23. I. 1940. ось що: "Як відомо, вороги народу, які орудували на ідеологічному фронті, всякими засобами намагалися згорнути антирелігійну пропаганду. Вони по наклепницькому перекичували факти й дійсність і говорили що у нас в країні панує цілковите безбожжя і немає вірвчих, /очевидно для замаскування певних ферментів - приміт. наша/ А з другого боку вони залічували в число ворогів радянської влади всіх вірвчих і намагалися посіяти ворожнечу між безбожниками і вірвчими. Все це - стверджує далі - робилося для того, щоб посварити вірвчих людей з радянської владою, а з другого боку використати кадри вірвчих як базу для боротьби проти партії, проти радянської влади".

Такий стан очевидно примушував більшовиків до активнішої роботи, при чому, як подає "Спутник агітатора" за січень 1940, "партійна організація прокуратури УССРСР розглядає агітацію роботи серед населення, як важливу частину своєї партійної роботи."

МОСКВА ПРИГОТОВЛЯЄ

КАДРИ "АГІТАТОРІВ - МІЖНАРОДНИКІВ."

Існуюча європейська війна наказує Москві уважно слідкувати за розвитком міжнародної ситуації з очевидною ціллю, активно вмішатися у конфлікт в спосіб комуністичної верхівки вже здавна практикований: большевизація Європи - себто Англії, Франції і т.д. Тому що, як подає "Спутник агітатора" з січня 1940 р. "з кожним днем зростає інтерес праввчих до питань міжнародної ситуації являється й потреба приготувати до цього моменту виступу спеціальних агітаторів-міжнародників. Їх завданням було б з одної сторони належно "пояснити" трудящим політику партії й правительства й приготувати "бесідників-міжнародників", а з другої сторони самостійно правдєв індивідуально й гуртово приготуватися до завдань, що їх треба буде при "большевизуванні Європи" виконати.

Для вишколу отих агітаторів-міжнародників вибрано спеціальних лекторів, познакомлених із різними проблемами, відповідно очитаних, що рекрутуються із найкращих партійних елементів.

Ціллю вишколу є не поверховне ознакомлення із деякими проблемами але основне -

226

опанування й зрозуміння усіх проблем, очевидно в узгодженні із марксистською ідеологією. Поза опануванням марсо-ленінізму, без якого, як про це подає "Смутнік", такий агітатор а навіть лектор "не зможе правильно, по більшовицьки орієнтуватися в складній міжнародній ситуації; властиве опанування міжнародних проблем попередить основне опанування таких предметів : світової економічної й політичної географії, економії, історії, політичних устроїв, внутрішньої політики окремих капіталістичних держав та історії розвитку міжнародних взаємин.

Щойно після такої підготовки приходиться спеціалізація по вибраній самими з учнями тематиці. Тоді присвячується увагу певним означеним проблемам, як прим. внутрішній політиці Великобританії, Франції і т.д., японській акції в Китаї, советсько-німецьких взаємин і т.д. В останній час тематикою є актуальности, як прим. ситуація над Балтиком, політика скандинавських держав, відносини на Балкані і т.д.

Для опанування матеріялу, дається відповідну літературу наукову, чи спеціально виготовляється окремі доклади, розвідки і т.п.

По перейденні такого вишколу, учні якийсь час практично завчаються до агітаційно-пропагандивної роботи, ведучи потрібну агітацію серед шкіл, колективів і т.д., а згодом приділяється їх до окремих військових частин, чи завдань.

МОСКОВСЬКА АБЕТКА ДЛЯ НАРОДІВ СХОДУ ССРСР.

Під таким наголовком появилася в "Дойтше Альт. Цайтунг" з дня 26.V. стаття Тімма, московського кореспондента цього органу, датована в травні ц.р. З огляду на деякі цікаві дані, передаємо її в цілості :

"З Ашабаду, столиці советської Союзно Туркменістанської Республіки наспіла вістка, що тамешній мовознавчо-літературний інститут опрацьовував нову азбуку туркменської мови. Оця азбука послугується значками московського письма, а що 32 букви московської азбуки невистарчальні для передачі усіх звуків туркменської мови, то в тій цілі побільшено її ще п'яти значками й апострофом. Нова азбука має бути введена в шкільне навчання в Туркестані сейчас з початком нового шкільного року, себто з вереснем біл. р. Та вістка розяснює на правду цікавий процес проникання орієнтального південного сходу й азійського сходу советського союзу московським панівним народом. Після закріплення советської влади у згаданих країнах початково введено для різних, у великій мірі невикінчених азбук, латинські букви.

Сам Ленін окреслив свого часу латинізацію орієнтально-азійських азбук як "революцію на сході". Сьогодні повернено однак в Москві від латинізації та є намагання для повноти екзотичних мов, що ними послугується в границях ССРСР, впровадити московську азбуку.

Для обоснування цієї постановки видвигнуто такі три аргументи : по перше, підчеркнено невистарчальність латинської абетки із 24 значками для поповнення усіх звуків азійсько-орієнтальних мов. Прикладом тут могла бути узбецька мова, для якої в латинській абетці треба було звести 7 нових значків. Але - як Тімм зазначає - під російською абеткою цієї справи не розв'язується, як це можемо завважити в наведеному вгорі випадкові з туркменською мовою, не говорячи вже про прим. адігейську /з кавказьких/ мову, якої 63 звуки. треба було б розділити на 32 московські значки !! В Бурято-Монголії знову була в ужитті старо-монгольська азбука із 68 буквами, що кожна з них віддавала, хоч страх недосконало кілька звуків і навпаки кілька букв один звук. Коли ж впроваджено у 1931 р. латинську абетку окреслювано цей факт величезним поступом, але вже в 1938 р. видвигнуто проєкт введення московської азбуки. Узасаднено тоді цей крок тим, що мовляв московські букви докладніше віддають звуки бурято-монгольської мови, а крім цього завдяки введенню московської абетки до бурято-монгольської мови буде улегшенням вивчення московської мови. Бо ж московська мова - це мова революції, якій бурято-монгольські трудящі завдячують своє визволення із фєвдалізму та можливості стати носієм соціалізму на Сході /VV/.

І з огляду на одні три аргументи - крадоного примінення московської азбуки, лекшого вивчення московської мови як "мови революції" й вкінці виключення "контрреволюційних елементів" /в мові оригінальні слова, що негідні з "інтернаціоналізаційним процесом" - прим. напад/, - московська азбука має завжди на сході СРСР заступити всі ще існуючі азбуки турко-арабсько-перського походження. Остатки покине без змін мають лише мови вірменська та грузинська. Опрацьовується й приготується тепер азбука для таких прим. мов як татарська, азербейджанська, узбецька, абхазська, башкірська, таджикська, а загалом треба буде лише в самій Російській Союзній Республіці опрацьовувати азбуки для 35 мов. При цьому труднощі великі є в тому, що особливості згаданих мов у звучні треба узгляднити, створивши окремі букви для звуків, що їх московськов азбукою передати не буде можливо.

Тому й зрозумілим є, що в часі, коли питання азбуки набирає актуальності, одночасно для Москви більшого значіння набирає питання пле-вання рос. мови в шкільництві різних національностей.

І в різних республіках, краях та областях - як прим. в Німецькій Автономній Респ. - і так бракуєчі учительські сили заступається такими, що побіч матірної мови цілковито володіють російськов, та взагалі робиться старання, щоб знання "мови революції" поширити в слові й письмі поміж усіма неросійськими народами СРСР. До того приходить ще очищення мов та усування усяких слів льскальних говорів з білоруської мови. - Стільки подає нім. кореспондент, але для нас ясним є, що означає сте нахищення московської мови як "мови революції". -

ДОЛЯ ПОЛЬСЬКИХ ВТІКАЧІВ В РУМУНІ І

І МАДЯРЩИНІ.

Німецька преса подає інформації відносно числа польських втікачів в Румунії та Мадярщині, та їх дальшої долі. Показується, що до Румунії втікло 35.000 осіб цивільного населення і 23.000 вояків, а на Мадярщину втікло 4.000 цивільного населення і 30.000 вояків /після інших даних 80.000/. Між втікачами-вояками є 6.000 офіцерів, що становить майже четвертину вояцтва на Мадярщині. В Румунії відносини для поляків були багато кращі як в Мадярщині, і звідси то виїжджали вонидо формованих у Франції чи Сирії польських відділів, доки цього не обмежено і унеможливлено пізнішими розпорядками рум. влади.

Гірша доля стрінула поляків на Мадярщині, де усіх втікачів запротерено до концентраційних таборів в числі 10, де умовини не належали до приемних. Німеччина вже в березні поробила спроби уможливити поворот усім утікачам, але тоді ця справа не вдалася як з причини акції польських пропагандивних осередків, що поворот називали зрадою батьківщини так і з огляду на постійну неясність взаємин між Німеччиною а Мадярщиною. В березні - квітні ц.р. в часі напруження мадарсько-німецького, Мадярщина давала навіть полякам змогу досить великими групами виїждити до Бославії і звідсіля через Італію до Франції.

Останньо одначе поладнано ову справу відповідно до німецьких побажань і лише в Румунії стрічається в тому відношенні різні труднощі, бо тут справу повороту полишено добровільній згоді кожного зокрема, а рівночасно дозволено полякам на організування власних комітетів. І згадані комітети поширявали масово лєтґачки із закликом проти повороту до Німеччини де мовляв, усіх поворотців береться на примусові роботи.

Наскрізь прихильне відношення до себе стрінули поляки в Бославії де дозволено їм також організуватися в комітети. В останньому часі тут і на польських біженців розтягнуто обовязок військової служби та ставлення до мобілізації.

207 22

ВАЖКІ ЗАКИДИ ПОЛОНЕНОГО ЧЕРВОНОАРМІЙЦЯ В ФІНЛЯНДІЇ.

Знову за московською еміграційною пресою /80-82ч. "Нового Пути" / нотуємо деякі цікаві спостереження московських обсерваторів у Фінляндії. Тим разом важкі і зовсім слушні закиди полонених червоноармійців фінляндському урядові. Обсерватори не подають національності полонених, але немає навіть сумнівів, що це нотуємо голоси українця чи білорусина або іншого представника з поневолених народів. "Фінляндія нас завела - говорив один головню тому, що не хотіла /і не вміла - пртм. наша / повести в першій мірі політичної, а опісля військової атаки супроти ворога. Фінляндці, коли йде про військові дії мали блискучі успіхи, але обмежили їх лише до своєї території; ні разу не перейшли границь ССРСР, хоч могли це дуже легко, без страт зробити. Нам йде про політичну сторінку війни, то Фіни не кинули жадних політичних кличів своїй війні і обороні і тому нас і себе завели. Надзвичайно влучне підмічення!

БІДНІ КАРПАТОРОСИ . . .

Московська берлінська газета "Новое Слово" повідомляє з Праги: "До Праги прийшов останній поїзд чеських урядників з Підкарпатської Русі, прилученої до Мадярщини. Між приїздними є кількох русских, які твердять, що в останні часи мадяри викинули з державних посад всіх русских. Задержали тільки декого з лікарів, але й тих переважно переселяють із міст на села." Справді, кривда бідним русским. Але все так буває: за собаку службу платять по собачому.

ГАЗЕТИ В ССРСР.

Всесоюзна книжкова палата в Москві видала брошуру: "Цифри о печати в ССРСР" Подаємо звідти деякі цифри.

В 1939 р. в ССРСР виходило 8769 газет в накладі 38 міл. примірників. З того числа 6.475 виходило на московській мові, а лише 2.294 на мовах народів, що живуть в ССРСР. Значить: коли відношення москвського народу до поневолених народів є 51% до 49%, то відношення газет на московській мові до газет на мовах інших народів в ССРСР є 75% до 25%. Всі газети виходять в ССРСР на 70 мовах /тоді саме, коли в ССРСР є біля 200 різних народів/ З того на теренах РСФСР на 51 мовою, в УСРСР і Грузинській ССР на 8 мовах.

Для дітей і молоді виходить 150 газет в одноразовім накладі 3 міл. примірників. В Західній Україні спочатком 1940 р. виходило 53 газети, а в Західній Білорусі 32.

Журнали в ССРСР виходять на 50 мовах. Тепер виходить в ССРСР 350 політичних журналів, 562 технічних, 321 медичних, природничих, 100 педагогічних і 159 літературних.

"ВІЛЬНА УКРАЇНА" ПРО О.У.Н.

Московська рептілка на українській мові у Львові "Вільна Україна" помістила статтю про О.У.Н. Передавши коротко історію О.У.Н. "В.У." пише: Представляючи найбільш ворожі ЄРСР верстви української буржуазії, ОУН орієнтувалася у своїй міжнародній політиці на тих, і продавалася тим, хто рішуче готував військовий похід проти ЄРСР. Вона прекрасно розуміла, що для того, щоб видаватися будьякою силою, перед підпальвачами війни, треба було впливати на маси, що й від кількості мас, які вона веде за собою, залежить її роль і ціна в політичній грі, - в політичних торгах.

Народні маси Західної України, що стогнали під національним гнетом польської окупації, були проти неї і капіталістично - поміщицької експло-

атації, ставились вороже, тому ОУН удосконалювалася в наймерзнішій "національно-визвольній" і соціаленій демагогії, щоб заворожати маси на свою сторону.

В ОУН-івському демагогічному арсеналі знаходимо все, на всякі випадки життя: такі гучні слівця як "національна революція", "національне визволення", "все для народу", про "свободу праці", про "право тота - риства і колдооговрів", про "конфіскацію поміщицької землі", /без викупу/, навіть про відокремлення церкви від держави", хоча в іншому місці говориться про передачу виховання населення "об'єднаній народній церкві.

Все це треба було ОУН для того, щоб показати себе перед масами за захисником їх інтересів і "непримиреним борцем" проти польської окупації, для того щоб обдурити маси і спрямувати їх на контрреволюційний шлях.

Справді ж ОУН була не тільки захисником капіталізму, але і активним співробітником польського уряду. Ряд терористичних актів, проведених ОУН-івськими організаціями щодо революціонерів на Західній Україні, рівно як і вбивство секретаря радянського консульства у Львові /1933 р./ - проведені при сприянні польської охорони. ОУН постачала польську розвідку своїми людьми для шпійонсько-терористичної роботи в СРСР. У цьому відношенні існувала цілковита єдність і найтісніше співробітництво керівництва ОУН з польським ген. штабом і охоронкою.

ОУН продавалася всім, хто згоден піти війною проти СРСР, готова була все задалегідь продати і майбутню "Соборну Україну" майбутнім інтервентам. В офіційному органі "Розбудова Нації" читаємо, що - "питання сплати державних боргів, які будуть належати від української держави, як частина боргів окупанських держав, буде врегульоване потім на основі справедливості і в межах економічних можливостей". Ось про яке звільнення українського народу мріяла ОУН. Вона готувала українському народові кабалу і розорення.

Щиро застосовувчи демагогію і окремі терористичні акти, ОУН зуміла створити собі вплив і популярність, особливо серед молоді; ОУН брала діяльну участь у всіх масових організаціях Західної України: "Просвіта", "Рідна Ікола", кооперативи, спортові організації і т.д.

Крім того "Фронт Національної Єдності" на чолі з Палієвим являється фактично легальною агентурою ОУН, яка пристосовувалась до умов легальності, провадила ОУН-івську пропаганду.

ОУН створила також свої нелегальні організації дітей і молоді; "Доріст" - організація молоді від 15 - 21 року життя "Днак".

За задумом ОУН, діяльність їх повинна була поширюватися на територію Західної України, УРСР, Закарпатської України, Буковини, а рівно повинна була охоплювати європейську і американську еміграцію; організації ОУН були побудовані на суворо конспіративних початках і безапеляційного підкорення нижів керівникам.

В результаті своєї конспіративної будови і провокаторсько-підрабних методів роботи, ОУН є і тепер небезпечний ворог, що вимагає від нас особливої уваги і пильності.

Відома метода більшовиків компромітувати своїх противників, при цьому їм різні брехливі і провокаційні видумки. Але чи хоч один із тих ідіотів шире вірив, що хтось тепер в тім випадку в це повірить?

"МАРЕ НОСТРУМ"

"Маре нострум" /наше море/ так кожний італієць називає Середземне Море. Цілі століття Англія завзято прагнула, щоби забезпечити для себе це море через яке йде найкоротша дорога до Індії. І справді, до світової війни Середземне Море було англійським морем. Над його в'їздом брава на сторожі поставила Англія Гібральтар, що позбавив Іспанію найважливішої її вартості: ключа його положення між Атлантиком а Середземним Морем. Перехід між західним та східним басеном забезпечила собі Англія островом Мальта, а вихід на Північ через Суєський Канал забезпечувала Англії залежність від неї Єгипту, та сфера її впливів по обох сторонах Червоного Моря. Доповненням тих забезпечень Англії була тісна співпраця

з Францією, Грецією та Італією. Правда, приятель Англії з Італією має певні історичні традиції /поміч Англії для Кавура і Піємонта проти т.зв. святому союзові європейської реакції./

Але глибока правда криється за словами Наполеона: "Якщо Італія схоче існувати то мусить бути морською потугою". Але внутрішня слабкість Італії не робила з неї небезпечного конкурента на Середземнім морі.

А тимчасом Італія у воєнній загрози світової війни збудилася. Вона хоч ослаблена відважується відібрати від Австрії Венецію та відразу стати на дорогу середземно-морської політики. Молода держава спритно висовується з англійських обіймів та стає твердою ногою в північній Африці і на Адриатику. Розгром італійських військ Австрією /Кустоцца, біля острова Лісса, погром під Адуа/ не загамували італійської експансії. Італія сягає по Дарданелі.

Але то вже було забагато для Англії та Франції. Вони стоять по стороні Туреччини. Італія за обіцяні деякі землі Австрії приступає до війни по стороні Англії. Англія обіцянок не додержала а до того під носом Італії вирросло королівство Югославія, - грізний її конкурент. Що більше: воєнні здобутки в Африці Англія та Франція поділили між себе. І так Італія вийшла з війни з пустими руками. В Італії приходить до голосу фашизм. Мусоліні кидає гасло в 1922 р. : "Італія мусить машерувати на Схід". Рік пізніше Італія дістає 12 островів при Егейським морі, Англія побільшує італійські посілості в Африці і починається італійська акція в Альбанії /1923р./ Греки знають чим це пахне і тому ставлять опір. На альбансько-грецькій границі греки вбивають італійських старшин, італійські літаки обсаджують Корфу. Однак знов Англія інтервенію. Італія уступає, але всетаки чи ще в 1923 р. Мусоліні не показав рукою куди колись в догідних умовах треба буде Італії машерувати ?

Абісинська війна це перша проба Італії з Англією. З цієї проби Італія виходить побідно. Англія уступила. Очевидно легко не зрезигнує зі своїх оwoчів столітньої праці на Середземному морі. Співпраця з Грецією, Туреччиною, закріплення впливів у Єгипті, морські бази в Александрії, на острові Кипр, в Солумі, Гібральтар - це предмет уваги Англії в останніх роках. Знову Італія займає переважну стратегічну позицію проти Греції та Туреччини Альбанію, позискує впливи в Іспанії, розбудовує свою армію.

"Маре нострум" мусить бути для нашого панування забезпечене - пише останньо Вірджинію Гайда.

Франція має 1.333 км. середземноморського побережа, Італія 7.989 - отже 6 разів більше. Середземне море головна наша торговельна артерія. А всетаки - пише Гайда - Середземне море являється для нас сьогодні тюрмою. Англія володіє всіми воротами того моря : Гібральтаром, Суезом і Дарданеллями !

Італія вірить, що зближається хвилинка повного її панування на Середземнім морі. Ліквідація одних воріт /Гібральтару/ це війна з Англією, але опанування задніх воріт це війна не лише з Англією, але теж з Грецією, Туреччиною.
